

Od riječi do rečenice – kroz igru, saradnju i kreativno učenje

Cilj i organizacija rada

- Učenici četvrtog razreda Druge osnovne škole Zavidovići realizovali su čas Bosanskog jezika i književnosti posvećen ponavljanju i uvježbavanju znanja o prostoj rečenici. Cilj časa bio je da učenici bolje razumiju pojam proste rečenice, prepoznaju i sastavljaju takve rečenice, uočavaju subjekt i predikat te razlikuju neproširene od proširenih rečenica.
- Rad je organizovan kroz razgovor, demonstraciju i pisane zadatke, uz primjenu nastavnih listića, kartica sa riječima, plakata i oznaka za subjekt i predikat. Kombinovani su frontalni rad, rad u grupama, rad u paru i individualni rad, čime je učenicima omogućeno aktivno učešće u različitim fazama časa.

Uvod u svijet rečenica kroz igru

- U uvodnom dijelu časa realizovana je igra „Ko šta radi“. Učiteljica je izvlačila kartice sa riječima koje označavaju osobe, životinje ili stvari, a učenici su odgovarali na pitanje šta one rade. Na primjer, na riječ „sunce“ učenici su formirali odgovor „sija“. Na ovaj način ponovili su osnovne elemente rečenice i pripremili se za dalje aktivnosti.
- Kroz razgovor i rad uz plakat ponovili su šta je rečenica i kakve rečenice mogu biti prema sastavu. Nakon toga najavljen je cilj časa i na tabli je zapisan naslov nastavne jedinice.

„Živa rečenica“ – učenje kroz pokret i saradnju

- U glavnom dijelu časa posebna pažnja posvećena je razlikovanju neproširene i proširene proste rečenice. Kroz aktivnost „Živa rečenica“ učenici su radili u parovima. Jedan učenik predstavljao je subjekt, a drugi predikat, pri čemu je predikat prikazivao pokretima i mimikom.
- Tako je, naprimjer, učenik koji je predstavljao subjekat rekao „riba“, dok je drugi učenik pokretima pokazao radnju „pliva“. Ostali učenici sastavljali su rečenicu „Riba pliva“. Na konkretnom primjeru uočili su da rečenica koja ima samo subjekt i predikat predstavlja prostu neproširenu rečenicu. Zatim je rečenica proširena dodatkom „u moru“ i dobijena je prosta proširena rečenica: „Riba pliva u moru“.

Grupni rad – zajedničko učenje i rješavanje zadataka

- Nakon toga učenici su radili u tri grupe na nastavnim listićima. Svaka grupa rješavala je zadatke redoslijedom, uz određeno vrijeme za rad i podršku učiteljice. Učiteljica je pratila rad učenika, podsticala ih na aktivno učešće i po potrebi dodatno objašnjavala nejasnoće.
- Nakon svakog zadatka učenici su izvještavali o urađenom, pri čemu su se učenici koji izlažu mijenjali kako bi svi članovi grupa bili uključeni u rad.

Prepoznavanje subjekta i predikata

- U prvom zadatku učenici su određivali subjekt i predikat u rečenicama „Dječak trči“, „Ptica leti“, „Snijeg pada“, „Mama kuha ručak“ i „Đaci se igraju fudbala“. Posebno su uočavali da svaka od navedenih rečenica ima jedan predikat i povezivali taj zaključak sa osobinom proste rečenice.

Sastavljanje rečenica od ponuđenih riječi

- U drugom zadatku od ponuđenih riječi sastavljali su smislene rečenice i podvlačili subjekt i predikat. Na taj način dodatno su uvježbavali prepoznavanje osnovnih dijelova rečenice i razlikovanje prostih neproširenih rečenica.

„Lanac rečenica“ – postupno proširivanje

- Aktivnost „Lanac rečenica“ omogućila je učenicima da praktično uvježbaju proširivanje rečenice. Prvi učenik izgovarao je kratku neproširenu rečenicu, a ostali učenici su je postupno proširivali dodavanjem riječi uz subjekt i predikat. Učenici su tako neposredno uočavali kako se dodavanjem riječi osnovna rečenica može sadržajno obogatiti.

Prepoznavanje neproširenih i proširenih rečenica

- U zadatku određivanja vrste rečenice učenici su razlikovali neproširene i proširene rečenice označavajući ih slovima N i P. Radili su na primjerima kao što su „Vozač vozi“, „Mali pas glasno laje“, „Pčele zuje“ i „Laste se vraćaju iz dalekih krajeva“. Ova aktivnost omogućila je dodatno uvježbavanje razlikovanja dvije vrste prostih rečenica.

Od neproširene do proširene rečenice

- Učenici su zatim samostalno proširivali neproširene rečenice. Polaznu rečenicu „Ševa pjeva“ proširili su u rečenicu „Mala ptica ševa veselo nam pjeva“, čime su praktično primijenili znanje o dodavanju riječi subjektu i predikatu.

Završna provjera i evaluacija znanja

- U završnom dijelu časa realizovana je evaluacija kroz individualni rad na nastavnom listiću. Učenici su odgovarali na pitanja o prostoj rečenici, broju predikata u prostoj rečenici i razlici između neproširene i proširene rečenice.
- Također su određivali subjekt, predikat i vrstu rečenice na primjerima „Pekar peče hljeb“, „Mjesec po nebu skita“ i „Mirišu ljubičice“. Na ovaj način provjereno je individualno razumijevanje obrađenog sadržaja. Radovi dva učenika su ocijenjeni, a kroz analizu individualnih odgovora izvršeno je sažimanje i ponavljanje ključnih znanja.

Prilozi:

